

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת הסמנכ"ל הבכיר למנהל ומשאבי אנוש
"הקו הפתוח" לפניות תלמידים

דברי הסבר להורים אשר ילדיהם מופנים לוועדת השמה

ירושלים, תמוז תשס"א – יולי 2001

ד"ר בלהה נוי
"קו פתוח" לפניות תלמידים
לשכת הסמנכ"ל הבכיר למנהל ומשאבי אנוש

דליה לאופר
שושנה שחר

מחלקת הפרסומים, משרד החינוך

כתיבה ועריכה:
עריכה לשונית:
סדר ועיצוב:
הוצאה לאור:

חוכן העניינים

1	מבוא
3	תהליך הפניית תלמיד לוועדת השמה
4	הפניה לאבחון
6	תפקידה של ועדת ההשמה
7	הרכב ועדת ההשמה
8	זימון לוועדת השמה
9	המסמכים המובאים לוועדה
10	הדיון בוועדה
11	סיכום הדיון והחלטת הוועדה
13	תפקידה של ועדת הערר
14	הרכב ועדת הערר
15	זימון לוועדת הערר
16	הדיון בוועדת הערר
18	דברי סיום

דברי הסבר להורים אשר ילדיהם מופנים לוועדת השמה

מבוא

דברי ההסבר באים ליידע אתכם, ההורים, על ההליכים החוקיים של השמת תלמידים במסגרות של החינוך המיוחד. הדברים מבוססים על חוק החינוך המיוחד התשמ"ח (1988) ועל הוראותיו של מנכ"ל משרד החינוך התרבות והספורט שפורסמו בחוזר מנכ"ל מיוחד כ"ב (התשנ"ו), "יישום חוק החינוך המיוחד; ועדות השמה וערר", ובחוזר מנכ"ל מיוחד כ"ג (התשנ"ו), "סל שילוב ומרכז תמיכה יישובי-אזורי לטיפול בתלמידים בעלי צרכים מיוחדים הלומדים במסגרות החינוך הרגיל".

מדיניות משרד החינוך התרבות והספורט בכל הקשור לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים היא למנוע עד כמה שאפשר את הפנייתם למסגרות של חינוך מיוחד ולטפל בהם ככל הניתן במסגרות החינוך הרגיל תוך שימוש בשירותי החינוך המיוחד הניתנים במסגרת מדיניות השילוב. במסגרת מדיניות זו תפעל בכל יישוב ועדת שילוב יישובית אשר אחד מתפקידיה הוא לוודא שבית הספר מיצה את כל האפשרויות החינוכיות בטיפול בתלמיד.

אנו מניחים שברגע זה אתם חשים דאגה ומתלבטים באשר לטובתו של ילדכם. ברצוננו ליידע אתכם בכל הקשור להליכי ועדת ההשמה, ואנו מקווים שמידע זה יעזור לכם לתכנן את הצעדים שתנקטו לטובתו של ילדכם.

ילדכם הופנה לוועדת השמה לאחר שהמוסד שהוא לומד בו איתר קשיים בתפקודו. הצוות החינוכי במקום שהילד לומד בו סבור שאין בידו הידע והיכולת להגיש לו את מלוא העזרה הדרושה וטובתו של הילד דורשת דיון בוועדת השמה. ועדת ההשמה פועלת מתוקף חוק חינוך מיוחד שהתקבל בכנסת בשנת התשמ"ח. ועדה זו היא גוף מקצועי שהרכבו נקבע בחוק ובידיה הסמכות והאחריות לקבל החלטות לגבי זכאותו וזכותו של תלמיד בעל צרכים מיוחדים לחינוך מיוחד ולגבי השמתו במסגרת החינוכית ההולמת את צרכיו.

הזכאות והזכות לחינוך מיוחד חלה על תלמידים בגיל 3-21 וניתנת למימוש במוסד לחינוך מיוחד (גן מיוחד או בית-ספר מיוחד), וכן בכיתה מיוחדת בבית-ספר רגיל.

הטיפול בתלמיד שהושם בגן רגיל או בכיתה רגילה ייעשה במסגרת תכנית "סל השילוב", בהתאם למדיניות שפורסמה בחוזר מנכ"ל מיוחד כ"ג (התשנ"ו) בנושא זה.

הדיון בוועדת ההשמה הוא חלק מתהליך מתמשך של טיפול בתלמיד במסגרת החינוכית שהוא לומד בה, ואתם, ההורים, מעורבים בתהליך הטיפול לכל אורכו.

ועדת ההשמה משמשת עבורכם, ההורים, גורם מקצועי שתוכלו להשמיע לפניו את התלבטויותיכם ואת שאלותיכם בכל הקשור לזכאותו של ילדכם לחינוך מיוחד ולמסגרת החינוכית המתאימה עבורו. ועדת ההשמה קובעת את סוג המסגרת שבה ילמד התלמיד. שיבוץ התלמיד במסגרת ההולמת ייעשה על ידי הרשות המקומית, על-פי החלטת ועדת ההשמה ובתיאום עם המפקח על החינוך המיוחד.

חשוב שאתם, ההורים, תהיו משוכנעים שהמסגרת החינוכית שהוחלט עליה תתרום לקידום ילדכם בצורה הטובה ביותר. במסגרת החינוך המיוחד נמצא צוות מקצועי-חינוכי וטיפולי. בראשית כל שנת לימודים קובע הצוות המטפל תכנית לימודים אישית לכל תלמיד. קביעת תכנית הלימודים נעשית על-ידי צוות המוסד החינוכי, בהתייעצות עם ההורים. כמו כן מקבלים ההורים הערכה בעל פה ובכתב על מידת התקדמותו של הילד בתחומים שונים במשך שנת הלימודים.

תהליך הפניית תלמיד לוועדת השמה

הפנייתו של תלמיד לוועדת השמה היא חלק מתהליך ממושך. תהליך זה כולל ניסיונות שונים מצד בית-הספר לטפל בבעיה, תוך שיתוף שלכם, ההורים, בניסיונות הללו.

אנו מניחים, שהקשיים שילדכם מגלה ידועים לכם, ושהמוסד החינוכי שיתף אתכם בכל שלבי הטיפול וההתמודדות עם הבעיה, ובמקביל שיתפתם אתם את הצוות החינוכי בדרכים שבהן ניסיתם לעזור לילדכם.

אם לאחר שהמוסד החינוכי מיצה את כל האפשרויות לעזור לילדכם החליט הצוות להפנות אותו לוועדת השמה, תזמנו אתם, ההורים, לשיחה עם מנהל בית-הספר (או עם הגננת) ואנשי צוות נוספים. יוצגו לפניכם הסיבות להחלטה להפנות את ילדכם לוועדת השמה, ויבקשו מכם לחתום על שאלון הפניית תלמיד לוועדת השמה. עותק של השאלון החתום יימסר לידיכם. החתימה על השאלון משמשת אישור לכך שקראתם את הכתוב בו. את השאלון ימלאו המנהל, המחנך, המורים המקצועיים או הגננת המלמדים את ילדכם ויועץ בית-הספר. בשאלון יתוארו תפקודו הלימודי, החברתי וההתנהגותי של ילדכם, וכן הפעולות השונות שננקטו על ידי המוסד החינוכי כדי לבוא לעזרתו ומידת התקדמותו בעקבות הפעולות הללו.

הפניה לאבחון

כאשר הצוות מגיע למסקנה שמאמציו אינם מספיקים והתלמיד אינו מתקדם כמצופה, הוא פונה בדרך כלל לפסיכולוג בבקשה לאבחון.

מטרתו של האבחון היא לעזור להורים ולאנשי המקצוע ללמוד על התחומים החזקים של ילדכם ולאתר את מקור הבעיה, את היקפה ואת ביטוייה השונים. מידע זה יאפשר להבינו טוב יותר ולעזור לו בצורה מקצועית ומכוונת.

אבחון מקצועי הוא חלק חשוב מאוד מתהליך העזרה לילד, מכיוון שהוא מקדם את הבנת הבעיה ומאפשר חיפוש דרכים להתמודד אתה.

על צוות המוסד החינוכי ליידע אתכם על סיבת הפנייתו של ילדכם לבדיקה (פסיכולוגית, רפואית ואחרת), ואתם תתבקשו לחתום על הסכמתכם לבדיקה. אתם רשאים להתנגד לבדיקה פסיכולוגית. במקרה זה עליכם להודיע למנהל המוסד על התנגדותכם בכתב.

אבחון פסיכולוגי או הערכה פסיכולוגית כחלק מתהליך ההפניה לוועדת השמה יתבצע על ידי פסיכולוג חינוכי מטעם הרשות המקומית.

אתם רשאים לערוך לילד אבחון פרטי, ובלבד שאבחון זה ייעשה על ידי פסיכולוג חינוכי מומחה (על פי רשימת פנקס הפסיכולוגים של משרד הבריאות, במחלקה למקצועות רפואיים, רח' יפו 157 ירושלים טלפון: 02-6217348). האבחון יובא לפני ועדת השמה.

גם אם נערך לילדכם אבחון על ידי הפסיכולוג מהשירות הפסיכולוגי המקומי, אתם רשאים לפנות לפסיכולוג חינוכי מומחה פרטי כדי לקבל חוות דעת נוספת ולהגישה לוועדה.

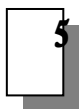
בעוד שאבחון פסיכולוגי מותנה בהסכמה מצדכם, הרי הערכה פסיכולוגית המבוססת על תצפיות בכיתה ועל שיחות עם הצוות המכיר את הילד יכולה להיעשות גם ללא הסכמתכם, אולם על מנהל בית הספר מוטלת החובה להביאה לידיעתכם.

תוצאות האבחון יימסרו לכם על ידי הפסיכולוג שביצע את הבדיקה, ואתם רשאים לדרוש את סיכום האבחון בכתב.

דאגו לכך שבעקבות האבחון אכן תבינו טוב יותר את הקושי של ילדכם ותדעו מהי העזרה הדרושה לו הן מצדכם והן מצד המערכת החינוכית וועדת השילוב היישובית.

אם לאחר הבדיקה הפסיכולוגית יגיע הפסיכולוג החינוכי למסקנה שרצוי וניתן לסייע לילדכם בכיתה הרגילה ושאינן צורך להפנותו לוועדת השמה, הוא יודיע על כך לכם ולמנהל המסגרת החינוכית, וינחה אתכם בדבר דרכי הטיפול הנדרשות. עם זאת רשאי המנהל להפנות תלמיד לוועדת ההשמה למרות חוות דעתו של הפסיכולוג החינוכי, וזאת באישור המפקח על המסגרת החינוכית.

תלמיד הלומד במסגרת חינוך רגיל, שלא הופנה לשירות הפסיכולוגי-החינוכי או לגורם אחר עד סוף כיתה ה' בשל בעיות בתחום הלמידה או ההתנהגות, לא יופנה לוועדת השמה אלא על פי דרישת ההורים או באישור של ועדת השילוב היישובית.

תפקידה של ועדת ההשמה

תפקידה של הוועדה הוא להחליט על זכאותו של תלמיד לחינוך מיוחד ועל סוג המסגרת החינוכית המתאימה לו.

ועדת ההשמה היא הגוף היחיד המוסמך להחליט על העברתו של תלמיד ממסגרת רגילה למסגרת מיוחדת.

לפני ועדת ההשמה עומדות האפשרויות האלה:

א. החלטה על זכאותו של ילד לחינוך מיוחד והשמתו במוסד לחינוך מיוחד (גן מיוחד, בית ספר מיוחד, כיתה מיוחדת בבית ספר רגיל)

ב. החלטה על השמה במסגרת חינוך רגיל (גן רגיל, כיתה רגילה בבית ספר רגיל), עם המלצה על תמיכה מסל שילוב או ללא המלצה.

הפניית תלמיד לוועדת ההשמה מחייבת אישור של המפקח על המסגרת החינוכית שבה התלמיד לומד.

הפניית תלמיד הלומד במסגרת חינוך רגיל אל ועדת ההשמה מחייבת אישור של המפקח על המסגרת החינוכית שבה התלמיד לומד, וכן אישור של ועדת שילוב יישובית או אזרית.

אל ועדת ההשמה יכולים לפנות הורים, מוסדות חינוך, רשויות מקומיות, ארגונים ציבוריים או מי ששר החינוך התרבות והספורט, שר העבודה והרווחה או שר הבריאות הסמיך לכך.

הרכב ועדת ההשמה

בוועדת ההשמה חייבים להשתתף לפחות שלושה אנשים: נציג רשות מקומית שהוא יו"ר הוועדה, המפקח על החינוך המיוחד או נציגו ופסיכולוג חינוכי מטעם השרות הפסיכולוגי-החינוכי ברשות.

כמו כן כלולים בהרכב ועדת ההשמה נציג ארגון ההורים הארצי לחינוך מיוחד מתוך רשימה שקובע הארגון, רופא מומחה ברפואת ילדים מתוך רשימה ששר הבריאות קובע ועובד סוציאלי מתוך רשימה ששר העבודה והרווחה קובע. כאשר מתקיים דיון בעניינו של תלמיד הלומד במסגרת חינוך רגיל חייב להשתתף גם המפקח הכולל או נציגו. חברי ועדת ההשמה ממונים על-ידי שר החינוך התרבות והספורט.

החלטת ועדת ההשמה מתקבלת על דעת רוב חבריה. השיקול היחיד המנחה את הוועדה בבואה לדון על השמתו של ילד בחינוך המיוחד היא טובתו.

מידע מהימן, מדויק ומפורט יכול לעזור לוועדה לקבל את ההחלטה הטובה ביותר עבור הילד. לפיכך חשוב למסור לוועדה כל מידע העשוי לעזור לה בהחלטתה.

במקרה של העתקת מקום מגורים החלטת ועדת ההשמה שהתקיימה במקום המגורים הקודם תקפה גם למקום המגורים החדש, ובלבד שלא עברו שלוש שנים ממועד קיומה.

יישום ההחלטה של הוועדה מותנה בקיומם של מקומות פנויים ושל תקציבים.

זימון לוועדת השמה

הוועדה מתכנסת בטווח זמן של עד שלושים יום ממועד קבלת שאלון ההפניה והאבחון הפסיכולוגי.

הזימון לוועדת השמה ייעשה תוך פרק זמן סביר ולא פחות משישה עשר יום לפני מועד הישיבה. הזמנה זו צריכה להישלח אליכם בדואר רשום, על-ידי יו"ר ועדת ההשמה ברשות המקומית שאתם מתגוררים בה.

החלטותיה של ועדת ההשמה שלא הוזמנו אליה הורים אינן תקפות.

אם אינכם יכולים להגיע בתאריך שנקבע, ויש לכם סיבות מוצדקות לכך, דאגו להודיע על כך מיד ליו"ר ועדת ההשמה ולקבוע אתו מועד נוסף.

לאחר שתי דחיות מצדכם הוועדה רשאית להתכנס גם ללא נוכחותכם.

אם תחליטו לא להופיע לפני ועדת ההשמה, הוועדה רשאית להתכנס בהעדרכם, בתנאי שהוזמנתם לוועדה כחוק.

בכל מקרה אתם רשאים לשלוח לוועדת ההשמה נציג מטעמכם. כמו כן אתם רשאים להביא לוועדה מומחים או אנשים אחרים היכולים לסייע לכם להשמיע את טיעוניכם.

נציגים של המוסד החינוכי שבו ילדכם לומד, המכירים אותו אישית, מוזמנים לדיון בוועדה.

במקרה של הורים החיים בנפרד מזמינים לוועדה את ההורה שהילד נמצא במשמרתו ומודיעים על כך להורה השני (אם כתובתו ידועה).

המסמכים המובאים לוועדה

חוק החינוך המיוחד קובע שהוועדה רשאית לצוות על כל אדם להמציא לה כל מסמך שברשותו וכן חוות דעת רפואית או פסיכולוגית הנוגעת לילד.

אתם רשאים להביא ממצאים של בדיקות שנערכו לילד באופן פרטי על ידי פסיכולוג חינוכי הרשום בפנקס הפסיכולוגים או כל מומחה אחר, לפי בחירתכם. הוועדה תוכל להתייחס למסמכים אלה רק אם הם נערכו על-ידי גורם מקצועי שרשאי לאבחן את החריגות המסוימות וחתומים על ידי, תוך ציון מקצועו המדויק ומספר הרשיון המקצועי שלו.

הוועדה חייבת להתייחס לכל חומר שתביאו, אך זכותה גם שלא לקבל את דעת המומחים מטעמכם או את דעתכם ולהחליט באופן שונה.

חובה שבדיון בוועדה יהיו מונחים לפני המשתתפים שאלון ההפניה לוועדת ההשמה מטעם המוסד החינוכי שילדכם לומד בו וכן אבחון פסיכולוגי או הערכה פסיכולוגית של ילדכם.

אתם רשאים לקבל לפני הדיון עותק מכל מסמך המובא לפני ועדת ההשמה, אלא אם כן תקבע הוועדה כי מסמכים מסוימים חסויים בפניכם בשל חשש ממשי לפגיעה בילדכם או באדם אחר. הוועדה תביא לידיעתכם אם קיימים מסמכים החסויים בפניכם ואת הנימוקים לחיסיון.

בכל מקרה יהיה רשאי איש מקצוע – פסיכולוג, רופא או עובד סוציאלי מטעמכם – לעיין בכל מסמך המונח לפני הוועדה.

עותק של שאלון ההפניה תוכלו לקבל בבית הספר.

עותק של חוות הדעת הפסיכולוגית תוכלו לקבל בשירות הפסיכולוגי.

לאחר שתקבלו את הממצאים בכתב, תוכלו לעיין בהם בנחת ולגבש את עמדתכם באשר לאפשרות הטובה ביותר עבור ילדכם.

אם המסמכים אינם ברורים לכם, או קשה לכם להגיע לכלל החלטה, מומלץ שתתייעצו עם אנשי מקצוע, עם חברים או עם בני משפחה.

הדיון בוועדה

עם כניסתכם לישיבה יציג יו"ר הוועדה לפניכם את חברי הוועדה ואת תפקידיהם, והפסיכולוג החינוכי יביא לפני הוועדה את תוצאות הבדיקה שערך לילד.

אם יש ממצאים של מומחים נוספים כמו נוירולוג, רופא משפחה וכו', הם צריכים להיות מונחים לפני הוועדה.

בבואם לקבוע את השמתו בחינוך מיוחד של תלמיד עם קשיים מיוחדים יתחשבו חברי הוועדה, נוסף למסמכים העומדים לפניהם, גם במאמץ ובטיפולים שבית הספר והמשפחה השקיעו בילד.

הוועדה רשאית לדרוש את הפנייתו של ילדכם לבדיקות נוספות, אם לדעתה דרושות הבדיקות האלה לסייע לה לצורך החלטה.

דיוני הוועדה צריכים להיות מנוהלים בשפה המובנת לכם. זכותכם לבקש הבהרות כאשר הדברים אינם נהירים לכם. אם אינכם מבינים דבר מה, אל תהססו לשאול.

אם אינכם שולטים בשפה העברית, עליכם להודיע על כך ליו"ר הוועדה, ולדיון יוזמן מתורגמן או אדם אחר השולט הן בשפה שאתם דוברים והן בעברית. זכותכם להביא מתורגמן מטעמכם.

הורים כבדי שמיעה או חירשים זכאים למתורגמן לשפת סימנים או לאדם הבקיא בשפת הסימנים.

חשוב מאוד שתשמיעו את עמדתכם בדיון בוועדת ההשמה.

אתם רשאים לבקש לעשות זאת בנוכחות חברי הוועדה בלבד. כמו כן אתם רשאים להציע גם דרכים שונות או נוספות להתמודדות ולפתרון. מהלך הדיון כולו, ובכלל זה גם דבריכם, יירשם בפרוטוקול.

סיכום הדיון והחלטת הוועדה

סיכום הדיון וקבלת ההחלטה ייערכו על ידי חברי ועדת ההשמה בלבד, ללא נוכחות אנשים נוספים ולאחר צאתם מהחדר של כל האנשים שהוזמנו לוועדה.

אתם זכאים לקבל את פרטיכול הדיון שנערך בנוכחותכם בהתאם להנחיות שפורסמו בחוזר מנכ"ל מיוחד כ"ב (התשנ"ו).

הודעת החלטת ועדת ההשמה צריכה לכלול את סוג המסגרת החינוכית שילדכם מופנה אליה: מסגרת של חינוך מיוחד או מסגרת של חינוך רגיל. הוועדה תמסור לכם בכתב החלטה מנומקת לא יאוחר מ-21 יום לאחר קבלת ההחלטה.

במקרה שילדכם הופנה לחינוך מיוחד, הקפידו על כך שנימוקי הוועדה יהיו ברורים ומובנים לכם. נימוקים אלה צריכים לכלול את המידע הזה:

א. התחום שהבעיה מתמקדת בו (גופני, שכלי, נפשי, התנהגותי או לימודי)

ב. הסבר על האופן שבו סוג המסגרת המיוחדת שהתלמיד מופנה אליה תתרום לקידומו.

יש מקרים שבהם תחליט הוועדה שלא לתת להורים הנמקה בכתב להחלטתה, מתוך שיקולים של טובת הילד. בכל מקרה יהיה פסיכולוג, רופא או עובד סוציאלי מטעם המשפחה רשאי לעיין בכל מסמך שהובא לפני הוועדה, בפרטיכול הוועדה ובנימוקי ההחלטה ולעמוד על הסיבות שגרמו לוועדה לא לתת נימוקים בכתב, וזאת בכפיפות להוראות של שמירת סודיות.

מכיוון שביצוע החלטתה של ועדת ההשמה מותנה במגבלות חוק התקציב, עלולים להיות מצבים שבהם החלטות ועדת ההשמה לא תבצענה במלואן.

אם יתברר שיש צורך בהעברת תלמיד למסגרת החינוך המיוחד, יפנה מנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית את ילדכם למסגרת המתאימה הקרובה ביותר למקום מגוריו. אם אין מסגרת מתאימה ביישוב, תפנה הרשות המקומית את ילדכם לרשות אחרת שיש בה מסגרת מתאימה ותבטיח את קליטתו. במקרה זה תארגן הרשות המקומית את הסעתו ותישא בהוצאות אגרת החוץ. הפיקוח על החינוך המיוחד יהיה מעורב בתהליך זה.

זכותם של ההורים לבקש לבקר במסגרת המוצעת לילד, כדי שיוכלו להתרשם אישית מהמקום שילדם הופנה אליו.

אם ילדכם הופנה למסגרת של החינוך המיוחד, חשוב להקפיד שפעם בשלוש שנים יתקיים דיון חוזר לפני ועדת השמה. את הדיון הזה צריך ליזום מנהל המוסד החינוכי. אתם תזומנו גם לדיון החוזר על ידי יו"ר ועדת השמה ברשות המקומית.

דיון חוזר יכול להתקיים גם לאחר תקופה של פחות משלוש שנים. אתם רשאים לבקש את כינוסה של ועדת ההשמה אם יש בידכם מידע חדש הקשור במצבו של ילדכם, בתנאי שחלפה שנה ממועד ההחלטה הקודמת בעניינו.

תלונות על תפקוד לקוי של ועדת השמה יש להפנות אל הממונה על ועדות ההשמה והערר לפי הכתובת הזו: רח' השלושה 2 יד אליהו, ת"א, מיקוד 67060
טלפון: 03-6896102/4.

תפקידה של ועדת הערר

חוק החינוך המיוחד קובע שילד חריג, הורה או נציג ארגון ציבורי רשאים לערער על החלטה של ועדת השמה בפני ועדת ערר. אם אתם חולקים על ההחלטה שהתקבלה על ידי ועדת ההשמה, אתם רשאים לפנות לוועדת ערר ולהגיש ערעור על החלטת הוועדה.

הבקשה לערעור תוגש על ידכם בכתב ליושב ראש ועדת הערר ותישלח למנהל המחוז שאתם שייכים אליו תוך 21 יום מעת קבלת החלטת ועדת ההשמה המנומקת במשרד החינוך. הבקשה צריכה לכלול את הפריטים האלה: שם הילד ומספר תעודת הזהות שלו, המסגרת החינוכית שממנה הוא הופנה לוועדת ההשמה, שם היישוב שבו אתם מתגוררים והיישוב שבו לומד ילדכם, וכן העתק הודעת ההחלטה של ועדת ההשמה כפי שנמסרה לכם.

יושב ראש ועדת הערר יודיע לרשות המקומית ולמסגרת החינוכית שבה ילדכם לומד שהתקבלה פנייה לדיון בוועדת ערר. העתק ההודעה יישלח אליכם. עד תום הדיון בוועדת הערר יישאר ילדכם ללמוד במסגרת שבה למד.

כאשר מוגש ערר בשלב המעבר מגן ילדים אל בית-הספר היסודי, מבית-הספר היסודי לחטיבת הביניים ומחטיבת הביניים לחטיבה העליונה, יועבר התלמיד למסגרת החינוכית הרגילה הממשיכה עד תום תהליך ההשמה, ובלבד שאכן הוגש ערעור על החלטתה של ועדת ההשמה.

תפקידה של ועדת הערר הוא להחליט אם –

1. לקבל את הערר ולשנות את החלטת ועדת ההשמה;
2. להחזיר את העניין לוועדת ההשמה לדיון נוסף;
3. לדחות את הערר.

ועדת ערר רשאית להמליץ על טיפולים או על שיעורים מיוחדים שיינתנו לתלמיד, אם היא אישרה את השמתו במסגרת חינוך רגיל, בהתאם להוראות משרד החינוך.

הרכב ועדת הערר

בוועדת הערר חייבים להשתתף שלושה אנשים לפחות: מנהל המחוז של משרד החינוך התרבות והספורט או בא כוחו המכהן כיו"ר ועדת הערר, פסיכולוג חינוכי מחוזי של משרד החינוך התרבות והספורט ומפקח על החינוך המיוחד. כמו כן כלולים בהרכב ועדת הערר עובד סוציאלי מתוך רשימה שקובע שר העבודה והרווחה, רופא מומחה מתוך רשימה שקובע שר הבריאות, נציג ועד ההורים הארצי לחינוך המיוחד מתוך רשימה שקובע ועד ההורים ונציג של ארגון ציבורי המוכר על ידי שר החינוך התרבות והספורט.

חבר שהשתתף בוועדת ההשמה בעניינו של ילדכם לא יוכל להיות חבר בוועדת הערר. חברי ועדת הערר ממונים על ידי שר החינוך התרבות והספורט.

החלטת ועדת הערר היא סופית.

זימון לוועדת הערר

זימון לוועדת ערר ייעשה בכתב, ויישלח להורים בדואר רשום זמן סביר ולא פחות משבועיים לפני מועד הישיבה. החלטות של ועדת ערר המתקבלות בלי שהוזמנו ההורים אינן תקפות. מועד כינוס הוועדה יהיה בטווח זמן של עד שבועיים ממועד הגשת הערר.

במקרה של הורים החיים בנפרד מזמינים לוועדה את ההורה שהילד נמצא במשמרתו ומודיעים גם להורה השני (אם כתובתו ידועה).

אם אתם מבקשים לדחות דיון בוועדת ערר, הפנו בקשה זו במהירות ליושב ראש הוועדה. הוועדה תיענה לבקשתכם אם היא תמצא אותה מוצדקת.

לאחר דחייה אחת רשאית הוועדה לקיים דיון גם ללא נוכחותכם. בכל מקרה אתם יכולים לשלוח נציג מטעמכם לדיון.

אם תחליטו שלא להופיע לפני הוועדה, תהיה הוועדה רשאית לדון בעניינו של ילדכם ולקבל החלטות בהעדרכם, בתנאי שהוזמנתם לוועדה כחוק.

לדיון יוזמנו נציגים של המוסד החינוכי שילדכם לומד בו, המכירים אותו באופן אישי.

אתם רשאים להביא לדיון מומחים או אנשים אחרים מטעמכם.

אתם רשאים להביא לפני הוועדה חוות דעת מקצועית ומסמכים אחרים הנוגעים לעניינו של ילדכם ושלא הוצגו על ידכם בוועדת ההשמה. הוועדה תוכל להתייחס רק למסמכים החתומים על ידי הגורם המקצועי המוסמך לכך, תוך ציון מקצועו המדויק ומספר הרשיון המקצועי שלו.

הוועדה רשאית לזמן את הילד וכל גורם מטעמכם הקשור אליו. אם אינכם מבינים עברית היטב, עליכם להודיע על כך ליו"ר הוועדה, והוא יזמין מתורגמן או אדם אחר השולט בשפה העברית ובשפה שבה אתם מדברים. אתם רשאים להביא מתורגמן מטעמכם.

לדיון עם הורים חירשים או כבדי שמיעה יוזמן מתורגמן לשפת סימנים או אדם הבקיא בשפת הסימנים.

הדיון בוועדת הערר

המסמכים המובאים לפני ועדת הערר הם בעיקרם המסמכים שהובאו לפני ועדת ההשמה, פרוטוקול ועדת ההשמה וטופס סיכום ההחלטה של ועדת ההשמה.

המסמכים המובאים לפני הוועדה יוצגו לפניכם, למעט מסמכים שלגביהם החליטה הוועדה בדיון מוקדם שהם חסויים.

זכותכם לעיין במסמכים המשמשים את ועדת הערר ובפרוטוקול הוועדה, אלא אם כן תקבע הוועדה כי מסמכים מסוימים חסויים בפניכם, בשל חשש ממשי לפגיעה בילדכם או באדם אחר.

עם כניסתו לישיבה יציג יו"ר הוועדה לפניכם את הנוכחים בישיבה ואת תפקידיהם. הדיון בוועדת הערר יתקיים רק אם משתתפים בו שלושה חברים לפחות: יושב ראש הוועדה, המפקח על החינוך המיוחד והפסיכולוג החינוכי המחוזי.

אתם רשאים לבקש להשמיע את דבריכם בנוכחות חברי הוועדה בלבד.

מהלך הדיון יירשם בפרוטוקול.

אתם רשאים להציג לפני הוועדה מסמכים מטעמכם, ובכללם אבחון שנעשה ונחתם על ידי גורם מקצועי מוסמך ובעל רשיון. הוועדה תתחשב במסמכים הללו. כל המסמכים המובאים לפני ועדת הערר, ובכלל זה הפרטיכול הנרשם במהלך הדיון, הם חסויים. הוועדה רשאית להביאם לידיעת אדם אשר היא נזקקת לשירותיו לצורך ההחלטה תוך יידועו על חובת הסודיות החלה עליו.

הוועדה יכולה להחליט לשלוח את ילדכם לבדיקות נוספות. אם אתם מתנגדים לבדיקה, תחליט הוועדה בעניין הערר על פי החומר המצוי לפנייה.

סיכום הדיון וההחלטה של ועדת הערר יתקבלו בנוכחות חברי ועדת הערר ועל ידם בלבד. ההחלטה תתקבל ברוב דעות חבריה.

החלטות ועדת הערר כפופות למגבלות חוק התקציב, ולכן עלולים להיות מצבים שבהם ההחלטות לא תתבצענה במלואן.

החלטת ועדת הערר תישלח אליכם תוך עשרים ואחת ימים מיום שהוגש הערר, אלא אם כן היא האריכה את המועד מטעמים מיוחדים שיירשמו בפרוטוקול.

החלטתה המנומקת של ועדת הערר תימסר לכם בכתב ותישלח בדואר רשום לא יאוחר
מעשרה ימים ממועד קבלתה אלא אם כן האריכה את המועד מטעמים מיוחדים
שיירשמו בפרוטוקול.

החלטת ועדת הערר היא סופית.

דברי סיום

ההליך הממושך והקפדני של ההשמה מיועד לדאוג לכך שטובת הילד תהיה בראש מעייני כל המשתתפים בהליך. כהורים עליכם לדאוג לכך שכל שלב מוצה עד תום. בכל שלב ניתנת לכם האפשרות להביע את דעתכם, לשאול שאלות ואף לחלוק על דעת אנשי המקצוע.

מעורבותכם חיונית להצלחתו של תהליך ההשמה.

עם קבלת ההחלטה אודות המסגרת החינוכית המתאימה לילדכם ישבץ מנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית את ילדכם במסגרת המתאימה לו ביותר על פי ההחלטה שהתקבלה בוועדת ההשמה או בוועדת הערר.

שאלות נוספות ניתן לפנות לגורמים האלה:

1. הקו הפתוח לפניות התלמידים, טל' 02-5602999, 02-5602538/9, 1-800-222003, או בכתב, לפי כתובת זו:

משרד החינוך

רח' דבורה הנביאה 2,

ירושלים 91911,

פקס' 02-5603754

2. האגף לחינוך מיוחד, טל' 02-5603280, משרד החינוך, ירושלים, 91911

3. הממונה על ועדות השמה, רח' השלושה 2, ת"א, טלפון: 03-6896102

4. השירות הפסיכולוגי-החינוכי במקום המגורים.